

Arthur Charles Clarke

„Každá dostatečně rozvinutá technologie je prakticky nerozeznatelná od magie.“
– *Arthur C. Clarke*

„Existují dvě možnosti. Buď jsme ve vesmíru sami, nebo nejsme. Obě jsou stejně děsivé.“

– Arthur C. Clarke

O životě

Arthur Charles Clarke se narodil 16. prosince 1917 v jihozápadní Anglii. Už od svých raných dětských let se zajímal o četbu sci-fi a sbírání zkamenělin. Mezi jeho další dětské vášně patřilo pozorování oblohy, kvůli kterému si sestavil vlastní teleskop, což je v dětském věku obdivuhodné. Jeho tvorba sahá do doby, kdy chodil na střední školu, tehdy začal psát své první povídky. Avšak po dokončení gymnázia neměl dostatek financí na další studium a univerzitě, a tak se odstěhoval do Londýna pracovat jako účetní kontrolor na ministerstvu školství. Při práci měl dostatek času na publikování svých prvních vědeckých článků, ve kterých se zabýval hlavně soudobými poznatky o sluneční soustavě a přemýšlel nad možností letu na měsíc, tyto články publikoval časopis *Scientification* Walter Gillings v letech 1938 a 1939.

Během druhé světové války sloužil v britském královském letectvu (RAF) jako poručík-instruktor první britské pozemní naváděcí stanice. Díky službě v RAF získal své zkušenosti s naváděcí a komunikační radarovou technologií. Ještě během války napsal článek „Raketa a válka budoucnosti“, který pojednával o systému raket a jejich potencionálním využití jako zbraň. Hlavně se zaměřoval na možnost kombinace rakety a nukleární hlavice, čímž předpověděl nástup studené války. Tento článek mu zajistil dostatek financí k pokračování ve studiu, a tak v roce 1946 získal bakalářský titul v oborech astrofyzika a teoretická a aplikovaná matematika na Královské univerzitě v Londýně. Studium dokončil s červeným diplomem.

Mezi lety 1947 a 1950 a pak znovu v roce 1953 předsedal Britské meziplanetární společnosti. Na konci 50. let vydal sérii esejí v různých vědeckých publikacích, které později byly vydány knižně s názvem „Profiles of the future“. V této knize se zabýval technologickým pokrokem lidstva. Sledoval pokrok v posledních letech a vyslovil mnoho predikcí (jak se ukázalo velice přesných) o vývoji technologií budoucích. Z této publikace známa jeho slavný citát: „*Realizaci vědeckofantastických myšlenek můžeme očekávat zhruba půl století poté, co se jim odborníci přestanou smát*“. Při čtení toho výroku si vždy vzpomenu na počátek vývoje neuronových sítí, který odborníci viděli jako nesmyslný a nepraktický.

Mimo technologie se v této době taktéž zvětšoval jeho zájem o alternativní vědní obory. I přesto, že se sám distancoval od všech pseudověd, zajímal se o výzkum psychokinetiky a jí podobných jevů. A možná tento zájem dal podnět ke vzniku televizního pořadu *Záhady světa* A. C. Clarka.

V 60. letech byl A. C. Clarke na vrcholu tvůrčí slávy. Jeho snaha o popularizaci vědy pro širokou veřejnost v podobě článků, odborných studií, rozhlasových a televizních pořadů byla úspěšná a proto v roce 1962 získal cenu Kalinga od UNESCO. Díky jeho popularitě a fantazii se na Clarka obrátil již slavný režisér Stanley Kubrick s prosbou o námět na dobrý sci-fi film. Z jejich společného úsilí vznikla dnes již známá *2001: Vesmírná odysea*.

Na konci 60. let se odstěhoval na Cejlon, kde získal občanství Srí lanky a zálibu v potápění. Stal se členem klubu potápěčů. Každou volnou chvíli tedy trávil u moře a to inspirovalo k napsání Rajske fontány, kde předkládá myšlenku kosmického výtahu ze Země na její geostacionární orbit (tato myšlenka je nyní vnímána jako nejlepší možnost jak do budoucnosti vyřešit zásobování mezinárodní vesmírné stanice ISS).

80. léta už nebyly pro Clarka tak radostným obdobím, v roce 1988 u něj lékaři diagnostikovali syndrom z následků obrny, následkem čehož byl většinu zbytku svého života upoután na kolečkové křeslo. Největší pocty se Clarkovi dostalo 26. května 2000, kdy na ceremonii v Colombu mu byl udělen rytířský titul „za služby literatuře“. Udělení titulu se mělo uskutečnit už v roce 1998 na Nový rok, ale bylo podrženo kvůli jeho nařčení z pedofilie v deníku The Sunday Mirror. Policejní vyšetřování však dokázalo jeho nevinu a deník se musel omluvit. Clarke na své 90. narozeniny nahrál video- vzkaz svým přátelům a fanouškům, ve kterém řekl své sbohem. Zemřel 19. března 2008 ve svém domě na Srí Lance a byl pohřben v Colombu.

„Kdybychom se z dějin vynálezů a objevování měli poučit jen o jediné věci, tak by to byla ta, že i ta nejodvážnější proroctví nakonec vypadají až směšně konzervativně.“
– Arthur C. Clarke

A. C. Clarke jako vynálezce a vizionář

Tento slavný spisovatel je znám i jinak než literární tvůrce, hlavně díky svým vizionářským myšlenkám a později i odborným pracím v oblasti satelitního vysílání. Již v roce 1945 stručně, ale velmi přesně předpovídá možnosti a využití pasivní, komunikační geostacionární družice, které popisuje v únorovém čísle časopisu Wireless World. Vychází přitom hlavně z německých raket V2. Clarke prý na tento článek na nějakou dobu zapomněl, a připomněli mu jej až zaměstnanci Cejlonské vysílací společnosti.

Ještě tentýž rok poskytl Clarke mnohem podrobnější zpracování své myšlenky. Rozvedl svůj původní nápad tak, že chtěl použít 3 geostacionární družice pro pokrytí celé planety radiovým signálem. Svůj nápad si bohužel nedal Clarke patentovat, protože patentový úřad by požadoval funkční model zařízení, což bylo pravděpodobně nad rámec jeho finančních možností. Nicméně soud uznal jeho specifikaci natolik přesnou, že znemožnil patentování jiným zájemcům.

"Můžeme nyní vyslat do ionosféry nejrůznější pomůcky. Protože měřicí přístroje budou lehčí, než náklad, který nesly rakety V2, bude i raketa moci být menší.

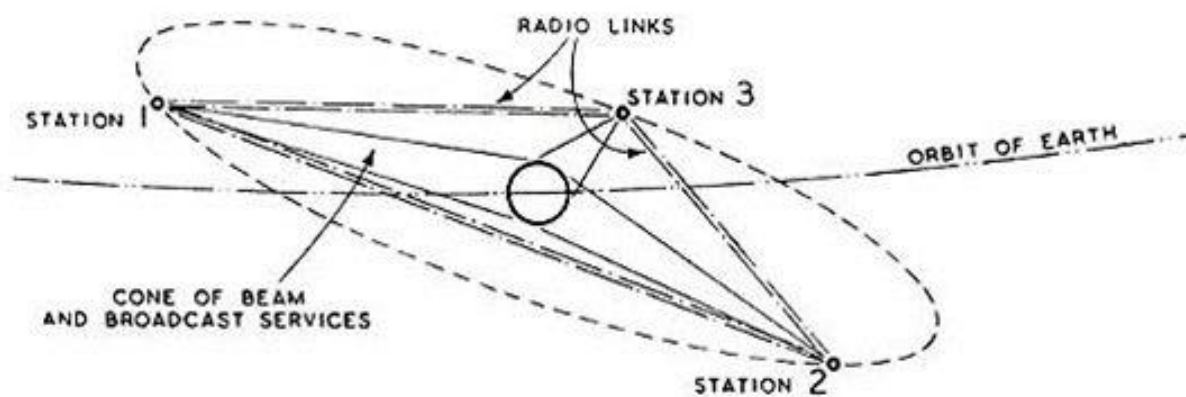
Ale možnosti jsou ještě větší. Raketa, která by dosáhla rychlosti 8 km/s paralelně se zemským povrchem, by kroužila kolem Země navěky, stala by se 'umělou družicí'. Rakety V2 umí dosáhnout třetinové rychlosti, ale snížením hmotnosti by bylo možné dosáhnout toho, aby kolem Země obíhaly některé přístroje nastálo. Informace by mohly vysílat tak dlouho, dokud by jim vydržely baterie. Protože polovinu času by

družice strávila v perfektním slunečním světle, její životnost by mohla být bezmezně prodloužena použitím termo- a fotoelektrických článků.

Rád bych ale zmínil ještě vzdálenější využití, možná nějaké půl století vpřed. Umělá družice ve správné vzdálenosti od Země by ji oběhla za 24 hodin, jinými slovy, byla by stacionární vůči konkrétnímu bodu na povrchu, a byla by v optickém dosahu téměř poloviny zemského povrchu. Tři takové stanice, 120 stupňů vzdálené od sebe, by pokryly televizním vysíláním nebo mikrovlnným signálem celou planetu.

Bojím se, že to úplně nezapadá do našich poválečných plánů, ale považuji to za řešení problému [komunikace] jednou provždy.", popisuje ve svém článku.

Na jeho počest pojmenoval Mezinárodní Astronomický Svaz letovou hladinu těchto družic (cca. 265,000 Km nad mořem) Clarkova orbita.

Náčrt Clarkovy myšlenky geostacionárních družic

Další z jeho (už ne tak mírumilovných) později rozvinutých myšlenek bylo již zmiňované spojení nukleární hlavice a balistických střel. Tento nápad dostal v mládí během své služby u letectva a pravděpodobně tehdy neměl ani ponětí, že tím v budoucnu přileje olej do pomyslného ohně studené války.

Mezi jeho další koncepty, kterými se inspirují i dnes nejnovější technologie, patří např.: elektronické noviny, osobní cílená reklama (Google ads), umělé diamanty, zbraňové tlumiče hluku výstřelu, samořídící automobil, dotykové obrazovky, soběstačný dům, solární plachetnice (vesmírné plavidlo pohybující se pouze pomocí nasbírané solární energie), elektronická sekretářka (zařízení na překlad a zápis mluveného slova), hlas v uchu (handsfree).

Zdroje:

- http://kultura.zpravy.idnes.cz/zemrel-slavny-spisovatel-arthur-c-clarke-f1e-/literatura.aspx?c=A080318_223913_literatura_mad
- <http://www.csfd.cz/tvurce/12377-arthur-c-clarke/>
- <http://www.osel.cz/3150-arthur-c-clarke-oslavil-devadesatiny.html>
- http://technet.idnes.cz/druzice-telstar-1-historie-clarke-dql-/tec-vesmir.aspx?c=A120711_120725_tec-vesmir_pka
- <http://www.technovelgy.com/ct/AuthorTotalAlphaList.asp?AuNum=52&offset=40>
- <http://citaty.net/autori/arthur-c-clarke/>